C/2026/3925

1.9.2026

NEUVOSTON SUOSITUS,

annettu 10 päivänä heinäkuuta 2026,

Italian talous-, sosiaali-, työllisyys-, rakenne- ja finanssipolitiikasta

(C/2026/3925)

EUROOPAN UNIONIN NEUVOSTO, joka

ottaa huomioon Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen ja erityisesti sen 121 artiklan 2 kohdan ja 148 artiklan 4 kohdan,

ottaa huomioon talouspolitiikan tuloksellisesta yhteensovittamisesta ja monenvälisestä julkisen talouden valvonnasta sekä neuvoston asetuksen (EY) N:o 1466/97 kumoamisesta 29 päivänä huhtikuuta 2024 annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) 2024/1263 ([1]) ja erityisesti sen 3 artiklan 3 kohdan,

ottaa huomioon makrotalouden epätasapainon ennalta ehkäisemisestä ja korjaamisesta 16 päivänä marraskuuta 2011 annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) N:o 1176/2011 ([2]) ja erityisesti sen 6 artiklan 1 kohdan,

ottaa huomioon Euroopan komission suosituksen,

ottaa huomioon Euroopan parlamentin päätöslauselmat,

ottaa huomioon Eurooppa-neuvoston päätelmät,

ottaa huomioon työllisyyskomitean lausunnon,

ottaa huomioon talous- ja rahoituskomitean lausunnon,

ottaa huomioon sosiaalisen suojelun komitean lausunnon,

ottaa huomioon talouspoliittisen komitean lausunnon,

sekä katsoo seuraavaa:

(1) Asetuksessa (EU) 2024/1263 täsmennetään, että talouden ohjausjärjestelmän tavoitteena on edistää tervettä ja kestävää julkista taloutta, kestävää ja osallistavaa kasvua sekä resilienssiä uudistuksilla ja investoinneilla ja ehkäistä liialliset julkisen talouden alijäämät. Asetuksessa säädetään, että neuvosto ja komissio suorittavat talouspolitiikan eurooppalaisen ohjausjakson yhteydessä monenvälistä valvontaa Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen, jäljempänä 'SEUT', tavoitteiden ja vaatimusten mukaisesti. Eurooppalaiseen ohjausjaksoon sisältyy erityisesti maakohtaisten suositusten laatiminen ja niiden noudattamisen valvonta.

([1]) Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EU) 2024/1263, annettu 29 päivänä huhtikuuta 2024, talouspolitiikan tuloksellisesta yhteensovittamisesta ja monenvälisestä julkisen talouden valvonnasta sekä neuvoston asetuksen (EY) N:o 1466/97 kumoamisesta (EUVL L, 2024/1263, 30.4.2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2024/1263/oj).

([2]) Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EU) N:o 1176/2011, annettu 16 päivänä marraskuuta 2011, makrotalouden epätasapainon ennalta ehkäisemisestä ja korjaamisesta (EUVL L 306, 23.11.2011, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2011/1176/oj).

(2) Komissio antoi 25 päivänä marraskuuta 2025 lausunnon Italian alustavasta talousarviosuunnitelmasta vuodeksi 2026. Komissio antoi samana päivänä asetuksen (EU) N:o 1176/2011 perusteella vuodeksi 2026 varoitusmekanismia koskevan kertomuksen, jossa se katsoi, että Italia ei kuulu niihin jäsenvaltioihin, joista tarvitaan perusteellinen tarkastelu. Lisäksi komissio antoi suosituksen euroalueen talouspolitiikkaa koskevaksi neuvoston suositukseksi, suosituksen neuvoston suositukseksi inhimillisestä pääomasta Euroopan unionissa ja ehdotuksen vuoden 2026 yhteiseksi työllisyysraportiksi, jossa analysoidaan työllisyyspolitiikan suuntaviivojen ja Euroopan sosiaalisten oikeuksien pilarin periaatteiden täytäntöönpanoa. Neuvosto hyväksyi suosituksen euroalueen talouspolitiikasta ([3]) 21 päivänä huhtikuuta 2026 ja yhteisen työllisyysraportin ja suosituksen inhimillisestä pääomasta 9 päivänä maaliskuuta 2026.

(3) Komissio julkaisi 29 päivänä tammikuuta 2025 kilpailukykykompassin. Kyseessä on strateginen kehys, jolla pyritään parantamaan unionin maailmanlaajuista kilpailukykyä seuraavien viiden vuoden aikana. Siinä määritetään kestävän talouskasvun kriittisiksi pilareiksi kolme välttämätöntä muutosta: innovointi, vähähiilistäminen ja kilpailukyky sekä turvallisuus. Kilpailukykykompassi on julkaisemisestaan lähtien ollut eurooppalaiseen ohjausjaksoon liittyvän työn johtonuora. Näin varmistetaan, että jäsenvaltioiden talouspolitiikka on EU:n strategisten tavoitteiden mukaista, ja luodaan talouden ohjaamiseen yhtenäinen toimintamalli, jolla edistetään kestävää kasvua, innovointia ja resilienssiä kaikkialla unionissa.

(4) Vuonna 2026 talouspolitiikan eurooppalainen ohjausjakso kehittyy edelleen elpymis- ja palautumistukivälineen ([4]) viimeisen vaiheen täytäntöönpanon myötä. Elpymis- ja palautumissuunnitelmat ovat koheesiopolitiikan rahoituksen ohella olleet olennaisen tärkeitä eurooppalaisen ohjausjakson ensisijaisten politiikkatavoitteiden saavuttamisen kannalta, koska on edellytetty, että suunnitelmilla vastataan tuloksellisesti kaikkiin viime ohjausjaksoilla annetuissa maakohtaisissa suosituksissa määritettyihin haasteisiin tai merkittävään osaan niistä ja että EU:n koheesiopolitiikan varoin rahoitetuissa ohjelmissa otetaan maakohtaiset suositukset huomioon. Elpymis- ja palautumistukivälineen elinkaaren lähestyessä loppuaan on edelleen olennaisen tärkeää vakiinnuttaa sen puitteissa tuetut ja toteutetut uudistukset ja investoinnit sekä hyödyntää jatkotoimien perustana niistä erityisesti sellaisia, jotka auttavat vastaamaan maakohtaisissa suosituksissa määritettyihin haasteisiin.

(5) Komissio julkaisi 3 päivänä kesäkuuta 2026 Italiaa koskevan vuoden 2026 maaraportin. Siinä arvioidaan Italian edistymistä vuoden 2025 maakohtaisten suositusten noudattamisessa ja selvitetään, miten Italia on pannut elpymis- ja palautumissuunnitelman täytäntöön. Tämän analyysin perusteella maaraportissa määritetään polttavimmat haasteet, joita Italialla on edessään. Maaraportissa arvioidaan myös Italian edistymistä Euroopan sosiaalisten oikeuksien pilarin täytäntöönpanossa, työllisyyttä, osaamista ja köyhyyden ja sosiaalisen syrjäytymisen vähentämistä koskevien unionin yleistavoitteiden saavuttamisessa sekä YK:n kestävän kehityksen tavoitteisiin pääsemisessä.

([3]) EUVL C, C/2026/2434, 28.4.2026, ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2026/2434/oj.
([4]) Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EU) 2021/241, annettu 12 päivänä helmikuuta 2021, elpymis- ja palautumistukivälineen perustamisesta (EUVL L 57, 18.2.2021, s. 17, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2021/241/oj).

(6) Komissio on tehnyt asetuksen (EU) N:o 1176/2011 5 artiklan nojalla Italiasta perusteellisen tarkastelun. Kyseisen asetuksen soveltamiseksi Italian makrotalouden haavoittuvuuksista tehdyn komission henkilöstön arvioinnin tärkeimmät havainnot julkaistiin 20 päivänä toukokuuta 2026 ([5]). Komissio totesi 3 päivänä kesäkuuta 2026, että Italialla on makrotalouden epätasapainoja. Italian suureen julkiseen velkaan ja heikkoon tuottavuuden kasvuun liittyvät haavoittuvuudet, joilla on rajatylittävää merkitystä, jatkuvat edelleen. Kasvua edistävien uudistusten ja investointien jatkuva ja tuloksellinen toteuttaminen yhdessä maltillisen finanssipolitiikan virityksen kanssa on edelleen ratkaisevan tärkeää näiden haavoittuvuuksien vähentämiseksi. Julkinen velka suhteessa BKT:hen supistui pandemian jälkeen mutta kasvoi vuonna 2024 ja edelleen vuonna 2025 nimellisen BKT:n kasvun hidastumisen, asuntojen peruskorjauksiin aiempina vuosina myönnettyjen verohyvitysten vaikutuksen viivästymisen ja yhä edelleen huomattavien julkisen talouden alijäämien vuoksi. Julkisen talouden velkasuhteen odotetaan kasvavan edelleen vuosina 2026 ja 2027. Työn tuottavuus on viime aikoina laskenut, ja elpymisen odotetaan olevan vaatimatonta vuosina 2026–2027, mikä rajoittaa edelleen potentiaalisen BKT:n kasvua ja haittaa siten julkisen talouden velkasuhteen supistumista. Pankit ovat merkittävästi parantaneet omaisuuseriensä laatua ja kannattavuutta ja vähentäneet järjestämättömiä lainoja, mutta valtion ja pankkien välinen vahva yhteys on edelleen huolenaihe, sillä pankkien hallussa on suuri osuus kotimaisesta julkisesta velasta, erityisesti vähemmän merkittävien laitosten ja osuuspankkien osalta. Työmarkkinoiden kohentuminen on jatkunut, mutta vaikuttaa siltä, ettei työvoimapotentiaalia hyödynnetä täysin. Pitkäaikaisten haavoittuvuuksien korjaamiseksi on toteutettu toimenpiteitä, mutta viimeaikaisista laajoista uudistustoimista huolimatta tuottavuuden merkittävä kasvu ei ole vielä alkanut. Kasvua edistävien uudistusten ja investointien jatkuva ja tuloksellinen toteuttaminen sekä varovainen finanssipolitiikan viritys ovat edelleen ratkaisevan tärkeitä tuottavuuden kasvun parantamiseksi ja julkisen talouden velan vähentämiseksi suhteessa BKT:hen.

(7) Neuvosto antoi 21 päivänä tammikuuta 2025 komission arvioinnin pohjalta ja sen suosituksesta suosituksen Italian kansallisen keskipitkän aikavälin finanssipoliittis-rakenteellisen suunnitelman hyväksymisestä ([6]). Suunnitelma kattaa vuodet 2025–2029, ja siinä esitetään julkisen talouden sopeutuksen jakautuminen seitsemälle vuodelle. Neuvosto suositti seuraavia nettomenojen enimmäiskasvuprosentteja: 1,3 prosenttia vuonna 2025, 1,6 prosenttia vuonna 2026, 1,9 prosenttia vuonna 2027, 1,7 prosenttia vuonna 2028 ja 1,5 prosenttia vuonna 2029. Vastaavat kumulatiiviset enimmäiskasvuprosentit perusvuoteen 2023 verrattuna ovat - 0,7 prosenttia vuonna 2025, 0,9 prosenttia vuonna 2026, 2,8 prosenttia vuonna 2027, 4,6 prosenttia vuonna 2028 ja 6,2 prosenttia vuonna 2029. Nämä nettomenojen enimmäiskasvuprosentit vuosina 2025–2026 vastaavat korjaavaa polkua, jota neuvosto suositteli SEUT 126 artiklan 7 kohdan mukaisesti 21 päivänä tammikuuta 2025 Maltan liiallisen alijäämän tilanteen lopettamiseksi ([7]). Tuloksellisista toimista 3 päivänä kesäkuuta 2026 annetun komission arvioinnin ([8]) perusteella Italian liiallista alijäämää koskeva menettely jätetään lepäämään.

(8) Venäjän Ukrainaa vastaan käymä hyökkäyssota ja sen vaikutukset muodostavat Euroopan unionille eksistentiaalisen haasteen. Komissio on kehottanut jäsenvaltioita pyytämään koordinoidusti vakaus- ja kasvusopimuksen mukaisen kansallisen poikkeuslausekkeen aktivoimista, jotta voidaan tukea unionin pyrkimyksiä lisätä puolustusmenoja nopeasti ja merkittävästi ([9]), ja Eurooppa-neuvosto pani 6 päivänä maaliskuuta 2025 tämän ehdotuksen tyytyväisenä merkille. Jäsenvaltiot voivat edelleen pyytää kansallisen poikkeuslausekkeen aktivointia milloin tahansa vuoteen 2028 saakka, jos ne täyttävät asetuksen (EU) 2024/1263 26 artiklassa säädetyt kriteerit.

([5]) SWD(2026) 139 final.

([6]) Neuvoston suositus, annettu 21 päivänä tammikuuta 2025, Italian kansallisen keskipitkän aikavälin finanssipoliittis-rakenteellisen suunnitelman hyväksymisestä (EUVL C, C/2025/651, 10.2.2025, ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2025/651/oj).

([7]) Neuvoston suositus julkisen talouden liiallisen alijäämän tilanteen lopettamiseksi Italiassa, annettu 21.1.2025 Kaikki asiakirjat, jotka liittyvät Italian liiallista alijäämää koskevaan menettelyyn, ovat saatavilla osoitteessa Italia – Talous ja rahoitus – Euroopan komissio.

([8]) Komission tiedonanto Euroopan parlamentille, neuvostolle, Euroopan keskuspankille, Euroopan talous- ja sosiaalikomitealle, alueiden komitealle ja Euroopan investointipankille – Talouspolitiikan eurooppalainen ohjausjakso 2026 – Kevätpaketti (COM (2026) 200 final).

([9]) Komission tiedonanto ”Puolustusmenot kasvuun vakaus- ja kasvusopimuksen puitteissa”, Bryssel, 19.3.2025, C(2025) 2000 final.

(9) Italia toimitti 30 päivänä huhtikuuta 2026 vuotuisen edistymisraporttinsa ([10]), jossa kerrotaan, miten se on edistynyt nettomenojen suositettujen enimmäiskasvuprosenttien noudattamisessa, sopeutuskauden pidentämisen perustana olevan uudistus- ja investointikokonaisuuden toteuttamisessa ja sellaisten uudistusten ja investointien toteuttamisessa, joilla vastataan eurooppalaisen ohjausjakson maakohtaisten suositusten yhteydessä määritettyihin keskeisiin haasteisiin. Vuotuisessa edistymisraportissa otetaan asetuksen (EU) 2021/241 27 artiklan mukaisesti huomioon myös Italian puolivuosittainen raportointi elpymis- ja palautumissuunnitelman täytäntöönpanosta. Raportti liiallisia alijäämiä koskevan menettelyn puitteissa toteutetuista toimista sisältyy vuotuiseen edistymisraporttiin.

(10) Vuonna 2025 reaalisen BKT:n kasvu oli 0,5 prosenttia ja YKHI-inflaatio 1,7 prosenttia. Komission kevään 2026 talousennusteessa reaalisen BKT:n ennakoidaan kasvavan 0,5 prosenttia vuonna 2026 ja 0,6 prosenttia vuonna 2027 ja YKHI-inflaation ennakoidaan olevan 3,2 prosenttia vuonna 2026 ja 1,8 prosenttia vuonna 2027.

(11) Eurostatin toimittamien tietojen ([11]) perusteella Italian julkisen talouden alijäämä, joka vuonna 2024 oli 3,4 prosenttia suhteessa BKT:hen, supistui 3,1 prosenttiin suhteessa BKT:hen vuonna 2025, kun taas sen perusylijäämä kasvoi 0,5 prosentista 0,8 prosenttiin suhteessa BKT:hen. Komission kevään 2026 talousennusteen mukaan alijäämä suhteessa BKT:hen on ennusteen koontipäivänä tiedossa olevien politiikkatoimien perusteella 2,9 prosenttia sekä vuonna 2026 että vuonna 2027. Alijäämän supistuminen vuonna 2026 johtuu pääasiassa asuntojen peruskorjausten verohyvityksiin liittyvien menojen vähenemisestä, kun taas muiden menoerien, kuten julkisten investointien, odotetaan jatkavan kasvamista edelleen rinnan verotulojen kanssa.

(12) Komission estimaattien perusteella finanssipolitiikan viritys ([12]), johon sisältyvät sekä kansallisin että EU:n varoin rahoitetut menot, oli vuonna 2025 kiristävä (0,3 % suhteessa BKT:hen). Sen ennakoidaan olevan kiristävä (0,3 % suhteessa BKT:hen vuonna 2026 ja 0,5 % suhteessa BKT:hen vuonna 2027).

(13) Eurostatin toimittamien tietojen ([13]) perusteella Italian julkinen velka, joka vuoden 2024 lopussa oli 134,7 prosenttia suhteessa BKT:hen, kasvoi vuoden 2025 loppuun mennessä 137,1 prosenttiin. Velkasuhteen kasvu vuonna 2025 johtuu pääasiassa huomattavista luotonottotarpeista, jotka liittyvät viivästyneeseen kassaperusteiseen vaikutukseen asuntojen peruskorjauksiin myönnetyistä verohyvityksistä, jotka aiempina vuosina vaikuttivat alijäämään. Komission kevään 2026 talousennusteen mukaan velka suhteessa BKT:hen kasvaa ennusteen koontipäivänä tiedossa olevien politiikkatoimien perusteella vuoden 2026 loppuun mennessä 138,5 prosenttiin ja vuoden 2027 loppuun mennessä edelleen 139,2 prosenttiin. Kasvu vuosina 2026 ja 2027 johtuu pääasiassa asuntojen peruskorjauksiin myönnettävien verohyvitysten kassaperusteisesta vaikutuksesta, kun taas perusylijäämien velkaa vähentävä vaikutus on edelleen vähäinen.

(14) Komission kevään 2026 talousennusteen mukaan Italian julkiset puolustusmenot olivat vuonna 2025 yhteensä 1,3 prosenttia suhteessa BKT:hen, ja vuonna 2026 niiden ennakoidaan olevan 1,2 prosenttia suhteessa BKT:hen ([14]).

([10]) Vuonna 2026 toimitetut vuotuiset edistymisraportit ovat saatavilla osoitteessa https://economy-finance.ec.europa.eu/economic-and-fiscal-governance/stability-and-growth-pact/preventive-arm/annual-progress-reports_en.

([11]) Eurostat, Euro Indicators, 22.4.2026.

([12]) Finanssipolitiikan virityksellä mitataan julkisen talouden perusrahoitusaseman vuotuista muutosta. Sillä pyritään arvioimaan sekä kansallisesti rahoitetuista että unionin talousarviosta rahoitetuista finanssipoliittisista toimenpiteistä talouteen aiheutuvaa sysäystä. Finanssipolitiikan viritystä mitataan seuraavien erotuksena: keskipitkän aikavälin potentiaalinen kasvu ja ii) perusmenojen muutos; perusmenoista vähennetään harkinnanvaraiset tulopuolen toimenpiteet, mutta niihin otetaan mukaan elpymis- ja palautumistukivälineen ei-takaisinmaksettavalla tuella (avustuksilla) ja muilla unionin varoilla rahoitettavat menot.

([13]) Eurostat, Euro Indicators, 22.4.2026.

([14]) Naton puolustusmenojen määritelmä eroaa julkisen sektorin tehtäväluokituksen mukaisesta puolustusmenojen määritelmästä. Lisäksi voi esiintyä menojen, erityisesti puolustustarvikkeiden, kirjaamisajankohdasta aiheutuvia eroja, koska Nato-raportoinnissa ei noudateta kirjausajankohtaa koskevia kansantalouden tilinpidon sääntöjä.

(15) Unioniin kohdistuu edelleen energian toimitushäiriöiden ja hintojen voimakkaan epävakauden riskejä, joita maailmanlaajuisiin öljy- ja kaasumarkkinoihin vaikuttavat geopoliittiset jännitteet pahentavat. Vuosien 2022–2023 energiakriisistä saadut kokemukset osoittivat, että laajoista ja kohdentamattomista toimenpiteistä aiheutuu julkiselle taloudelle suuria kustannuksia ja että ne ovat yhteiskunnallisesti ja taloudellisesti tehottomia. Sodan puhjettua Lähi-idässä helmikuussa 2026 Italia on toteuttanut uusia finanssipoliittisia toimenpiteitä lieventääkseen korkeiden energian hintojen vaikutuksia kotitalouksiin ja yrityksiin ([15]). Näitä ovat muun muassa polttoaineiden valmisteverojen kohdentamaton alentaminen, joka päättyy 22 päivänä toukokuuta 2026, ja tieliikenne-, kalastus- ja maatalousyrityksille myönnettävä verohyvitys, joka päättyy 31 päivänä toukokuuta 2026. Komission kevään 2026 talousennusteessa näiden toimenpiteiden julkisen talouden kustannusten ennakoidaan vuonna 2026 olevan noin 0,1 prosenttia suhteessa BKT:hen. Jos nämä toimenpiteet pysyvät voimassa vuoden 2026 loppuun saakka, komission arvioiden mukaan niiden julkiselle taloudelle aiheuttamat kustannukset vuonna 2026 ovat 0,3 prosenttia suhteessa BKT:hen.

(16) Komission laskelmien perusteella Italian nettomenot kasvoivat vuonna 2025 1,5 prosenttia ja supistuivat vuosina 2024 ja 2025 kumulatiivisesti 0,6 prosenttia. Nettomenojen kasvu vuonna 2025 on suurempi kuin suositettu enimmäiskasvu. Poikkeama on vuositasolla 0,1 prosenttia suhteessa BKT:hen. Kun tarkastellaan vuosia 2024 ja 2025 yhdessä, nettomenojen kumulatiivinen kasvu on sekin hieman suositettua enimmäiskasvua suurempi. Poikkeama on kumulatiivisesti alle 0,1 prosenttia suhteessa BKT:hen.

(17) Komission laskelmien perusteella Italian nettomenojen ennakoidaan kasvavan 1,4 prosenttia vuonna 2026 ja kumulatiivisesti 0,8 prosenttia vuosina 2024, 2025 ja 2026. Ennustettu nettomenojen kasvu vuonna 2026 on suositettua enimmäiskasvua pienempi. Kun tarkastellaan vuosia 2024, 2025 ja 2026 yhdessä, myös nettomenojen ennakoitu kumulatiivinen kasvu on suositettua enimmäiskasvua pienempi.

(18) Suosituksessa Italian keskipitkän aikavälin suunnitelman hyväksymisestä täsmennetään sopeutuskauden pidentämisen perustana oleva uudistusten ja investointien kokonaisuus sekä niiden toteuttamisaikataulu. Komissio katsoo Italian vuotuisessa edistymisraportissaan toimittamien tietojen perusteella, että näiden uudistusten ja investointien keskeiset vaiheet, jotka oli määrä toteuttaa viimeistään 30 päivänä huhtikuuta 2026, vaikuttavat olevan pitkälti aikataulussa. Vuoden 2025 viimeiseen neljännekseen mennessä oli määrä toteuttaa keskeinen vaihe, joka liittyy julkisten T&K-menojen kasvuun mitattuna T&K-menoina suhteessa BKT:hen. Viimeisimmät tätä vaihetta koskevat saatavilla olevat Eurostatin tilastot koskevat vuotta 2024. Italian viranomaisten toimittamat alustavat arviot osoittavat kuitenkin, että T&K-menojen odotetaan vuonna 2025 olevan 0,59 prosenttia suhteessa BKT:hen, mikä viittaa siihen, että tavoite näyttää olevan aikataulussa. Komissio katsoo, että Italia on kaiken kaikkiaan noudattanut sitoumuksiaan tyydyttävällä tavalla ([16]).

(19) Viime vuosina toteutetuista rakenteellisista toimenpiteistä huolimatta Italian verojärjestelmä perustuu edelleen suurelta osin työn verotukseen, mikä vaikuttaa eniten siihen, että veroaste suhteessa BKT:hen ylittää EU:n keskiarvon. Keskipalkkaa saavien naimattomien henkilöiden osalta verokiila ylittää EU:n keskiarvon ja matalapalkkaisten osalta alittaa sen. Molemmat kasvoivat hieman vuonna 2025. Itsenäisiä ammatinharjoittajia koskevat erityisjärjestelmät ja väliaikaisen kiinteämääräisen henkilökohtaisen tuloveron käytön lisääntyminen tekevät verojärjestelmästä erittäin monimutkaisen, heikentävät progressiivisuutta ja rapauttavat veropohjaa, mikä johtaa merkittäviin tulonmenetyksiin. Lisäksi vaikka ympäristön kannalta haitalliset tuet ovat vähentyneet merkittävästi, ne ovat edelleen suuria. Verotukia, myös alv-tukia, käytetään laajalti. Kaiken kaikkiaan verorasituksen siirtäminen edelleen työn verotuksesta muihin alikäytettyihin tulonlähteisiin, jotka ovat vähemmän haitallisia kasvulle, auttaisi lisäämään taloudellista potentiaalia. Lisäksi ajoneuvoverotuksen uudistaminen niin, että siinä otetaan tarkasti huomioon hiilidioksidipäästöt erityisesti erittäin ruuhkaisissa kaupungeissa, voisi auttaa rahoittamaan kestävän liikkuvuuden infrastruktuuria ja vähentäisi osaltaan suurta riippuvuutta tieliikenteestä. Hiljattain toteutetusta uudistuksesta huolimatta polttomoottorilla varustettujen yritysautojen veroetuuksia on varaa vähentää edelleen. Veronkierto on edelleen yleistä erityisesti arvonlisäverotuksessa ja itsenäisten ammatinharjoittajien keskuudessa huolimatta viime vuosina muun muassa elpymis- ja palautumissuunnitelman puitteissa toteutetuista kunnianhimoisista vastatoimista. Verohallinnon tiedoista vuoden 2026 ensimmäisiltä viideltä kuukaudelta ilmenee joitakin myönteisiä tuloksia. Samaan aikaan veroarmahdusten kaltaiset viimeaikaiset toimenpiteet saattavat olla verosäännösten noudattamisen kannalta haitallisia.

([15]) Tilanne komission kevään 2026 talousennusteen koontipäivänä (4.5.2026).

([16]) Komission tiedonanto Euroopan parlamentille, neuvostolle, Euroopan keskuspankille, Euroopan talous- ja sosiaalikomitealle, alueiden komitealle ja Euroopan investointipankille – Talouspolitiikan eurooppalainen ohjausjakso 2026 – Kevätpaketti (COM (2026) 200 final).

(20) Kiinteistöjen verotusarvoja ei ole vielä järjestelmällisesti tuotu lähemmäs markkina-arvoja. Italia on kuitenkin keskipitkän aikavälin finanssipoliittis-rakenteellisessa suunnitelmassaan sitoutunut päivittämään kiinteistörekisteriarvot kiinteistöille, jotka eivät vielä sisälly rekisteriin, ja rakennuksille, jotka ovat hyötyneet energiatehokkuutta ja/tai asuntojen peruskorjausta koskevista julkisista järjestelyistä. Ensisijaiset kodit on vapautettu juoksevista kiinteistöveroista lähes kaikissa kiinteistöluokissa. Tämä johtaa kiinteistötulojen vähäisyyteen paikallistasolla, myös kaupungeissa, joilla on asumisen kohtuuhintaisuuteen liittyviä haasteita. Noin kymmenesosassa Italian maakunnista vuokrakustannukset vievät yli kolmanneksen keskipalkoista, vaikka vuokrat ovat säänneltyjä. Sosiaalisen asuntotarjonnan osuus on Italiassa pieni, sillä julkinen asuntokanta on vähäinen ja jonotusajat erittäin pitkiä. Italialle on ominaista myös, että tyhjillään olevia asuntoja ja lyhytaikaista vuokramajoitusta on paljon. Vastuut on jaettu valtion ja sitä alempien hallintotasojen kesken, mutta kattavaa kansallista koordinointikehystä ei ole. Rakennerahoituksen puute on rajoittanut entisestään asuntopolitiikan vaikuttavuutta. Hallitus on äskettäin hyväksynyt Piano Casa -suunnitelman, mutta sen arviointi ja toteutus ovat vielä hyvin varhaisessa vaiheessa.

(21) Tulevina vuosina huomattavan paineen, kuten myös väestökehitykseen liittyvien kustannusten nousun, odotetaan heikentävän julkista taloutta. Merkittävä osa julkisista varoista käytetään vanhuuseläkkeisiin ja velanhoitokustannuksiin, mikä rajoittaa julkisen talouden liikkumavaraa muiden painopisteiden suhteen. Julkiset investoinnit ovat lisääntyneet merkittävästi pandemiaa edeltäneeseen tasoon verrattuna, ja niitä tuetaan myös elpymis- ja palautumistukivälineestä. Samaan aikaan joillakin kasvua edistävillä politiikan aloilla, kuten koulutuksessa ja terveydenhuollossa, menojen osuus kokonaismenoista on pienentynyt vuoteen 2019 verrattuna. Käyttöön otetussa uudessa oikeudellisessa kehyksessä edellytetään, että ministeriöt arvioivat menopolitiikkaa yksityiskohtaisesti uusien menoanalyysi- ja arviointisuunnitelmien mukaan keskipitkän aikavälin finanssipoliittis-rakenteellisen suunnitelman sitoumusten mukaisesti. Italian julkisten menojen tuloksellisuuden ja laadun parantamiseksi on ratkaisevan tärkeää panna uusi arviointikehys kaikilta osin täytäntöön ja toteuttaa arviointitulosten perusteella siihen liittyviä tuloksellisia politiikkatoimia.

(22) Italian väestö kuuluu unionin jäsenvaltioiden vanhimpiin, sen syntyvyysaste unionin alhaisimpiin ja ensisynnyttäjät ovat Italiassa keskimäärin vanhempia kuin muualla unionissa. Aivovuoto jatkuu, ja monet nuoret, korkeasti koulutetut asukkaat etsivät parempia mahdollisuuksia ulkomailta. Italialla itsellään on sen sijaan vaikeuksia houkutella osaajia ja saada heidät jäämään. Työikäisen väestön vähenemistä pahentaa naisten ja nuorten jatkuvasti vähäinen osallistuminen työmarkkinoille. Vaikka hallittu laillinen muuttoliike voisi helpottaa väestökadon lyhyen ja keskipitkän aikavälin vaikutuksia, kokonaisvaltaisemmassa rakenteellisessa lähestymistavassa olisi mentävä taloudellisia kannustimia pidemmälle, jotta voidaan luoda vanhemmuutta tukeva ympäristö vakaiden työpaikkojen ja työvoimapolitiikan avulla sekä lisätä naisten ja nuorten osallistumista työvoimaan ja samalla houkutella osaajia ja saada heidät jäämään. Ikääntymiseen liittyvien menojen ennustetaan kasvavan, mikä rasittaa julkista taloutta. Vuoden 2011 eläkeuudistuksesta huolimatta eläkemenojen odotetaan kasvavan edelleen keskipitkällä aikavälillä suhteessa BKT:hen väestörakenteen kehityksen, kuten vanhushuoltosuhteen kasvun, sekä vuonna 2019 käyttöön otettujen ja aiempina vuosina uudistettujen varhaiseläkejärjestelyjen vaikutuksen vuoksi siitä huolimatta, että kyseisiä järjestelyjä on supistettu asteittain eikä niitä ole uusittu vuonna 2026. Vuonna 2026 annetulla talousarviolailla on otettu käyttöön toimenpiteitä, joilla edistetään osallistumista lisäeläkejärjestelmiin ja joilla voidaan myös parantaa eläkkeiden riittävyyttä, kun niillä täydennetään julkisia eläkkeitä. Tähän mennessä osallistuminen on kuitenkin ollut vähäistä (38,3 % työvoimasta), sillä alle 40-vuotiaista osallistuu vain 29 prosenttia ja itsenäisten ammatinharjoittajien osallistuminen on ollut minimaalista. Eläkeiän ja elinajanodotteen välisen yhteyden automaattisuus on osittain palautettu, kun taas kolmen kuukauden mittainen palkankorotusten jäädyttäminen on rajattu vain tiettyihin työntekijäryhmiin. Eläkejärjestelmän kestävyyden varmistavia toimenpiteitä voidaan täydentää toimenpiteillä, joilla helpotetaan pysymistä työelämässä pidempään, muun muassa joustavilla työjärjestelyillä ja ikäkohtaisilla hallintatoimilla.

(23) Paikallis- ja alueviranomaisten, työmarkkinaosapuolten, kansalaisyhteiskunnan ja muiden asiaankuuluvien sidosryhmien järjestelmällinen, merkityksellinen ja oikea-aikainen osallistuminen on edelleen olennaisen tärkeää, jotta voidaan varmistaa laaja sitoutuminen unionin rahoitusvälineiden onnistuneeseen täytäntöönpanoon, myös eurooppalaisen ohjausjakson yhteydessä.

(24) Koheesiopolitiikan ohjelmien toteuttaminen, johon sisältyy Euroopan aluekehitysrahaston (EAKR), Euroopan sosiaalirahasto plussan ja oikeudenmukaisen siirtymän rahaston (JTF) tuki Italiassa, on edelleen EU:n keskiarvon alapuolella sekä hankkeiden valinnan että maksujen suhteen. On tärkeää vauhdittaa toimia, joilla varmistetaan investointien nopea toteuttaminen ja maksimoidaan niiden käytännön vaikutus. Italialla on edelleen toteuttamiseen liittyviä haasteita, jotka johtuvat heikoista hallinnollisista valmiuksista, infrastruktuurihankkeiden hitaasta täytäntöönpanosta ja keskus-, alue- ja muiden hallintotasojen välisestä heikosta koordinoinnista, erityisesti joillakin jaettuun vastuuseen perustuvilla politiikanaloilla. Nämä ongelmat haittaavat työllisyyden, osaamisen ja sosiaalisen osallisuuden edistymistä ja viivästyttävät samalla Euroopan strategisten teknologioiden kehysvälineen puitteissa tehtäviä tai kohtuuhintaiseen ja kestävään asumiseen suunnattuja investointeja. Lisäksi Italian on nopeutettava JTF-rahaston toteuttamista, koska varat on maksettava vuoden 2026 loppuun mennessä. On olennaisen tärkeää varmistaa, että Italian koheesiopolitiikan rahastojen väliarvioinnissaan yksilöimät uudet investoinnit, erityisesti ne, jotka liittyvät väliarviointiasetuksessa ([17]) määritettyihin viiteen painopisteeseen, toteutuvat nopeasti ja tuloksellisesti.

(25) Italialla on useita haasteita, jotka liittyvät tutkimukseen ja innovointiin, yritysten kasvuun ja pankkisektorin ulkopuoliseen rahoitukseen, teollisuusstrategiaan, julkishallintoon, oikeuslaitokseen ja kilpailuun. Sillä on myös haasteita ilmastonmuutokseen sopeutumisessa, energia-, jäte- ja vesihuoltoaloilla sekä työmarkkinoilla, osaamisessa, koulutuksessa ja terveydenhuollossa.

(26) Italian tuottavuutta ja kasvupotentiaalia haittaavat julkisten ja yksityisten T&K-investointien vähäisyys. Italian julkinen tuki innovoinnille ei siitä huolimatta, että sitä on hiljattain lisätty, ole yhtä kattavaa ja avokätistä kuin muissa EU-maissa. Italia hyötyisi strategisemmasta resurssien kohdentamisesta ja julkisen ja yksityisen sektorin yhteistyöstä keskipitkän aikavälin finanssipoliittis-rakenteellisen suunnitelman sitoumusten mukaisesti. Elpymis- ja palautumissuunnitelma ja EU:n koheesiopolitiikan rahastot sisältävät useita aloitteita, joilla tuetaan yritysten ja tiedeyhteisön välistä yhteistyötä. Tämä yhteistyö on edelleen hajanaista, ja siitä puuttuu johdonmukainen kansallinen hallinto. Innovaatiohankinnat rajoittuvat tällä hetkellä puolustusalaan ja vihreään sektoriin, mutta niillä voisi olla merkittävä rooli startup-yritysten markkinoiden kehittämisessä ja julkisten menojen tehostamisessa. Siitä huolimatta, että korkeakoulujärjestelmän resursseja lisätiin jonkin verran vuonna 2025, ne ovat rajalliset, ja Italian korkeakoulumenot ovat OECD-maiden alhaisimpia. Lisäksi yliopistoilla ja tutkijoilla on edelleen vain vähän kannustimia tutkimuksen hyödyntämiseen ja teknologian siirtoon. Tutkijanuralla kehittyminen on hidasta ja arvaamatonta. Vuonna 2025 toteutetulla uudistuksella lisätiin tutkijoiden lyhytaikaisten, vakinaiseen työsuhteeseen johtamattomien sopimusvälineiden määrää, ja myös tämä saattaa vaikuttaa tutkijoiden urapolkuun. Samaan aikaan Italia otti vuoden 2026 talousarviolailla käyttöön ylimääräisen rekrytointisuunnitelman, jolla olisi tuettava joidenkin pysyvien lisävirkojen luomista. On kuitenkin tarpeen parantaa pitkän aikavälin rekrytointisuunnittelua ja toteuttaa toimia tutkijoiden urakehityksen nopeuttamiseksi. Teknologiansiirtoyksiköiden toiminta on paranemassa, mutta nämä yksiköt ovat edelleen suhteellisen pieniä eikä niillä ole riittäviä henkilöresursseja tai taloudellisia resursseja, joilla voitaisiin tukea tutkimustulosten muuntamista uusiksi liiketoimintamahdollisuuksiksi. Myös synergioita riskipääomasijoittajien kanssa olisi vahvistettava. Tietämyksen lisäämistä ja teknologian siirtoa koskeva strateginen toimintapoliittinen säädös 2026–2028, kun se on hyväksytty, olisi tärkeä edistysaskel keskeisten prioriteettien ja strategisten toimintalinjojen määrittämisen ansiosta.

([17]) Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EU) 2025/1914, annettu 18 päivänä syyskuuta 2025, asetusten (EU) 2021/1058 ja (EU) 2021/1056 muuttamisesta väliarvioinnin yhteydessä strategisiin haasteisiin vastaamiseksi toteutettavien erityistoimenpiteiden osalta.

(27) Italian heikko tuottavuuden kasvu saattaa johtua rakenteellisista rajoitteista, jotka liittyvät siihen, että suuret yritykset saavat aikaan suhteellisen vähän lisäarvoa ja mikro- ja pienyritykset, jotka ovat usein perhejohtoisia, ovat hallitsevassa asemassa. Viimeksi mainitut käyttävät liian vähän ammattimaisia johtamiskäytäntöjä, mikä haittaa innovointia ja tuottavuutta. Verotoimet, kuten mikroyrityksiä koskeva yksinkertaistettu kertasuoritteinen verojärjestelmä ja perinnöksi saatujen yritysten suotuisa verokohtelu (joka edellyttää hallinnan säilyttämistä viiden vuoden ajan), jarruttavat liiketoimintojen yhdistämistä ja kasvua. Italia hyötyisi näin ollen startup-yritysten laajentumisen ja pienten ja keskisuurten yritysten yhdistymisen edistämisestä siten, että sääntely- ja veroesteitä poistettaisiin, edistettäisiin ulkopuolisten ammattimaisten johtajien palkkaamista, parannettaisiin johtajien osaamista sekä vahvistettaisiin innovointia ja pääsyä pääomamarkkinoille. Joillakin näistä aloista on toteutettu myönteisiä toimia, kuten Legge Capitali -säädöksen meneillään oleva täytäntöönpano, pk-yrityksiä koskevan vuotuisen lain äskettäinen hyväksyminen ja startup-yritysten ja innovatiivisten pk-yritysten uudistamista koskeva delegoitu säädös. Italian suuri kotimaisten säästöjen määrä on tärkeä taloudellinen vahvuus. Säästöillä voisi olla suurempi rooli kasvun ja innovoinnin rahoittamisessa, sillä yritykset voisivat laajentaa toimintaansa, jos säästöt mobilisoitaisiin paremmin. Italian pääomamarkkinoita olisi kehitettävä edelleen. Niitä olisi syvennettävä ja niiden likviditeettiä parannettava tukemalla kysyntää, kannustamalla uuden pääoman käyttöönottoa ja edistämällä yritysten joukkolainojen liikkeeseenlaskua. Äskettäin hyväksytty pääomamarkkinoiden ja yhtiöoikeuden uudistus on askel oikeaan suuntaan. Nykyisiä takausjärjestelmiä ja kannustimia voitaisiin kohdentaa uudelleen pääomamarkkinavälineiden kysynnän priorisoimiseksi ja tukemiseksi. Innovatiivisten yritysten mahdollisuudet saada pankkisektorin ulkopuolista rahoitusta ovat edelleen erityisen vähäiset, sillä pääomamarkkinat, erityisesti kotimainen riskipääoma, ovat edelleen alikehittyneitä, vaikkakin kasvusuunnassa. Tämä johtuu erityisesti yhteisö- ja yrityssijoittajien vähäisyydestä ja irtautumismahdollisuuksien puutteesta. Vaikka käytössä on useita aloitteita, joilla tuetaan riskipääoman ja yksityisen sijoituspääoman kehittämistä, julkiset lisätoimet olisi keskitettävä alkuvaiheeseen keskittyviin ja riskialttiisiin markkinasegmentteihin sekä institutionaalisten sijoittajien houkuttelemiseen ja vivuttamiseen käyttämällä rahoitusvälineitä ja rahasto-osuusrahastorakenteita, joihin liittyy asianmukaiset riskienpienentämistekijät. Parantamalla kotimaisten institutionaalisten sijoittajien, kuten eläkerahastojen ja erityisesti vakuutuksenantajien, kykyä sijoittaa omaisuusluokkiin, joiden sijoitushorisontti on pidempi, voitaisiin parantaa pankkisektorin ulkopuolisen rahoituksen saatavuutta.

(28) Italian tuottavuus on polkee edelleen paikoillaan, mikä johtuu myös pohjoisten ja eteläisten alueiden välisistä suurista eroista. Etelä-Italiassa tuottavuutta heikentää yritysten keskimäärin pienehkö koko ja keskittyminen perinteisille aloille ja infrastruktuurin puutteet rajoittavat kilpailukykyä. Italia hyötyisi innovaatiovetoisesta teollisuusstrategiasta, jolla resursseja ohjataan korkean lisäarvon aloille ja teknologiaan ja edistetään Etelä-Italian kehitystä erityisesti kohdentamalla resursseja vähemmän kehittyneille alueille ja strategisille aloille. Vaikka asiakirja Made in Italy 2030 on ensimmäinen askel kohti teollisuusstrategian määrittelyä, haasteena on edelleen selkeiden politiikkatoimien täytäntöönpano ja teollisuuspolitiikan hallintorakenteen luominen. Valkoisessa kirjassa yksilöidyt 18 tuotantoketjua (Filiere produttive) hyötyisivät strategisesta linjauksesta, jossa keskitytään korkean lisäarvon aloihin ja alueelliseen soveltamisalaan, jotta vältetään mahdollinen riski siitä, että julkisista toimista tulisi valikoimattomia ja tehottomia. Keskipitkän aikavälin finanssipoliittis-rakenteellisessa suunnitelmassa esitetyn tavoitteen mukaisesti tarvitaan lisätoimia yli 2 700 kansallisen ja alueellisen kannustimen järkeistämiseksi ja vakauttamiseksi sekä tapauskohtaisten resurssien kohdentamiseksi maan eteläosiin. Teollisuusstrategia kannattaisi sovittaa paremmin yhteen infrastruktuuri- ja tutkimusinvestointien suunnittelun kanssa, ja voitaisiin käyttää paikallisesti kohdennettujen toimien yhdistelmiä (esim. kannustimet, aluesuunnittelu ja infrastruktuurin kehittäminen) teollisuuden kasvun ja rakennemuutoksen edistämiseksi erityisesti Etelä-Italiassa. Lisäksi tarvitaan jatkuvia toimia, jotta voidaan puuttua Italian infrastruktuurien sitkeisiin eroihin pohjoisen ja etelän välillä, erityisesti saattamalla päätökseen elpymis- ja palautumissuunnitelman ja koheesiopolitiikan puitteissa käynnistetyt laajamittaiset hankkeet, joissa keskitytään teollisuusalueiden saavutettavuuteen ja paikallisliityntäyhteyksien parantamiseen. Huomiota on kiinnitettävä myös tie- ja satamainfrastruktuuriin ja multimodaalikuljetusten solmukohtiin sekä monivuotisen ja multimodaalisia kuljetuksia koskevan liikennestrategian hyväksymiseen.

(29) Italia on edistynyt merkittävästi julkishallintonsa vaikuttavuuden parantamisessa ja yksinkertaistamistoimissa, joita tuetaan myös elpymis- ja palautumissuunnitelmaan sisältyvillä uudistuksilla ja investoinneilla. Parantamisen varaa on silti runsaasti. Vaikka 41 prosenttia italialaisista yrityksistä ilmoittaa olevansa tyytymättömiä (EU:n keskiarvo 24 %), niiden kansalaisten osuus, jotka pitävät julkishallinnon menettelyjä monimutkaisina ja raskaina, on laskenut 14 prosenttiyksikköä vuodesta 2023, mikä on suurin piirtein linjassa EU:n keskiarvon kanssa (Italia 39 %; EU 38 % vuonna 2025). Vaikka edistystä on tapahtunut jonkin verran muun muassa elpymis- ja palautumissuunnitelman ansiosta, olisi tärkeää vahvistaa edelleen kaikkien alustojen yhteentoimivuutta ja käyttöönottoa, jotta voidaan parantaa henkilöstöhallintoa, koulutusta ja virkamiesten rekrytointia. Olisi myös hyödyllistä lisätä horisontaalista ja vertikaalista liikkuvuutta ja edelleen edistää tulosarviointeja, urakehitystä, täydennys- ja uudelleenkoulutusta sekä tasa-arvoa ja osallisuutta kaikilla hallinnon tasoilla keskipitkän aikavälin finanssipoliittis-rakenteellisen suunnitelman sitoumusten mukaisesti. Italia jatkaa yksinkertaistamispyrkimyksiään perustamalla Italia Semplice -alustan ja uuden yhteentoimivan sähköisen tiedonvaihtojärjestelmän nykyisen yrityksille tarkoitetun keskitetyn yhden luukun alustan oheen, mutta hallinnollisia prosesseja on edelleen yksinkertaistettava nykyisten alustojen yhteentoimivuuden pohjalta. Lisäksi hallinnollisissa valmiuksissa on edelleen vaihtelevuutta eri alueiden välillä, ja paikallisella tasolla on merkittäviä rajoitteita erityisesti Etelä-Italiassa digitalisaation, päätöksentekokyvyn ja julkisen varainhoidon kaltaisilla aloilla. Tilanne vaihtelee myös pienten ja suurten kuntien välillä. On olennaisen tärkeää kehittää kattava rakenteellinen hallinnollisten valmiuksien strategia, joka perustuu elpymis- ja palautumissuunnitelmaan ja koheesiopolitiikan toimenpiteisiin, myös koheesiovalmiuksia koskevaan kansalliseen ohjelmaan. Strategialla voitaisiin luoda kehys useille elpymis- ja palautumissuunnitelman toimenpiteille, jotka ovat osoittautuneet tehokkaiksi tuettaessa paikallishallintoa elpymis- ja palautumissuunnitelman hankkeiden täytäntöönpanossa. Samalla voitaisiin ehkäistä alueellisten erojen syvenemistä. Siinä missä hyvien valmiuksien alueet hyödyntävät jo nyt elpymis- ja palautumissuunnitelmasta saatuja kokemuksia, vähäisempien resurssien alueet erityisesti etelässä hyötyisivät aktiivisemmasta ja kohdennetummasta keskushallinnon tuesta. Lisäksi hallinnollisten liitosten edistämisestä voisi olla hyötyä erityisesti pienemmille hallintoyksiköille varsinkin Etelä-Italiassa.

(30) Italia toteuttaa elpymis- ja palautumissuunnitelman puitteissa kattavaa uudistuspakettia siviili-, rikos-, insolvenssi- ja vero-oikeusjärjestelmien tehostamiseksi. Tuomioistuinten tehokkuutta on parannettu perustamalla oikeudenkäyntitoimistoja, jotka tarjoavat tuomareille organisatorista ja lainopillista tukea, ja digitalisoimalla oikeudenkäyntejä. Haasteita on kuitenkin vielä jäljellä. Siviili- ja kauppaoikeudellisten riita-asioiden käsittelyaika ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimissa piteni vuonna 2024 ja oli edelleen yksi EU:n pisimmistä. Hallinto-oikeudellisia asioita koskevan päätöksen tekemiseen ensimmäisessä oikeusasteessa kulunut aika lyheni vuonna 2024, mutta sekin on edelleen yksi EU:n pisimmistä. Oikeudenkäyntitoimistojen institutionalisointi ja sellaisten toimenpiteiden vahvistaminen, joilla vähennetään edelleen tuomioistuimiin kohdistuvaa painetta ja lyhennetään oikeudenkäyntien keskimääräistä kestoa (esimerkiksi ylikuormitetuilla oikeudenaloilla, kuten rauhantuomioistuimissa), puuttuminen henkilöstöpulaan (tuomarit ja tuomioistuinten henkilöstö) ja oikeuslaitoksen täydellinen digitalisointi, auttaisivat lisäämään järjestelmän tehokkuutta, mikä olisi myös Italian keskipitkän aikavälin finanssipoliittis-rakenteellisen suunnitelman sitoumusten mukaista.

(31) Parempien kilpailuolosuhteiden aikaan saaminen useilla aloilla ja kilpailun lisääminen sekä markkinoilta varten että markkinoiden sisällä mahdollistaisi resurssien tehokkaamman kohdentamisen, hyödyttäisi kuluttajia ja johtaisi kilpailukyvyn paranemiseen ja tuottavuuden kasvuun, mikä auttaisi houkuttelemaan myös uusia investointeja. Italia on edistynyt elpymis- ja palautumissuunnitelman puitteissa joillakin tärkeillä aloilla, kuten energia-alalla, liikenteessä ja paikallisissa julkisissa palveluissa, ja nykyaikaistanut yrityskeskittymien valvontaa koskevia kansallisia sääntöjä. Seuraavat lainsäädäntöaloitteet ovat edelleen tarpeen: i) energian jakelutoimilupasopimusten kilpailuttamisen varmistaminen; ii) liikenne, erityisesti kilpailua edistävien uudistusten täysi täytäntöönpano rautateiden, moottoriteiden ja satamien osalta, ja iii) terveydenhuolto, erityisesti kilpailua edistävät periaatteet sekä avoimet ja läpinäkyvät tarjouskilpailut. Lisäksi markkinoiden kilpailullisuus voitaisiin varmistaa pitämällä avoimet ja läpinäkyvät tarjouskilpailut aloilla (myös säännellyillä), joilla toimiluvat ovat päättymässä. Tämä lisäisi vakiintuneisiin operaattoreihin kohdistuvaa kilpailupainetta ja estäisi investointien viivästymisen, keskeyttämisen tai perusteettoman siirtämisen kuluttajille/käyttäjille. Lisäksi sääntelystä johtuvat esteet vaikuttavat EU:n sisäiseen tavarakauppaan, ja kansalliset pakkaus- ja merkintäsäännöt aiheuttavat vaatimusten noudattamisesta aiheutuvaa rasitetta.

(32) Sähkön hinnat ovat Italiassa EU:n korkeimpia, koska se on rakenteellisesti riippuvainen kalliista kaasuun perustuvasta tuotannosta. Tämä ja erityisesti suuri sähkön ja kaasun välinen hintasuhde on keskeinen sähköistämisen este sekä kotitalouksille että teollisuudelle. Merkittävästä hyödyntämättömästä potentiaalista huolimatta uusiutuvan energian kasvu on liian hidasta vuoteen 2030 tähtäävien tavoitteiden saavuttamiseksi: uusiutuvan energian käyttöönoton nopeuttaminen alentaisi osaltaan sähkön hintoja keskipitkällä aikavälillä. Tätä tavoitetta tukisi jatkuva tuki, joka saataisiin aikaan uusiutuvaa energiaa ja varastointia koskevilla huutokaupoilla sekä panemalla Testo Unico -lupauudistus kaikilta osin täytäntöön myös alueellisella tasolla. Energiaverotuksen yhdenmukaistaminen hiilestä irtautumista koskevien tavoitteiden kanssa alentamalla ja järkeistämällä sähköveroja ja -maksuja, myös veronluonteisia maksuja (oneri generali di sistema), vähentäisi erityisesti yritysten ja teollisuuden olemassa olevia esteitä sähköistämiselle. Uusiutuvien energialähteiden osuuden lisääminen edellyttää, että investointeja sähköverkon vahvistamiseksi ja ylikuormituksen vähentämiseksi nopeutetaan ja samalla rajoitetaan vaikutusta kuluttajien energialaskuihin. Tähän sisältyy investoiminen rajat ylittäviin yhteenliitäntöihin ja puuttuminen jakeluverkkoyhteyksien viivästyksiin. Italian olisi myös edelleen edistettävä fossiilitonta joustoa, esimerkiksi varastointi- ja kysyntäjoustomekanismeja.

(33) Ilmastoriskien, erityisesti hydrogeologisten uhkien, voimistuminen aiheuttaa Italialle vakavia taloudellisia vaikutuksia, ja käytettävissä olevien indikaattorien mukaan sen luonnonkatastrofien aiheuttamien vahinkojen suhde BKT:hen on yksi EU:n suurimmista. Vaikka kansallisen ilmastomuutokseen sopeutumissuunnitelman täytäntöönpanossa on edistytty perustamalla ilmastonmuutokseen sopeutumista käsittelevä kansallinen seurantakeskus, asiaa koskevien politiikkojen hallinnointi on edelleen hajautettu eri viranomaisten välille sekä keskus- että paikallistasolla. Käytettävissä olevien arvioiden mukaan ilmastonmuutokseen sopeutumiseen tarvitaan tulevina vuosikymmeninä merkittäviä investointeja. Ilmastonmuutokseen sopeutumiseen ja hydrogeologisten riskien vähentämiseen tehtävien investointien konsolidoitu suunnittelu voisi edistää ongelmaan puuttumista tehokkaasti. Vaikka hiljattain yrityksille tehtiin pakolliseksi ottaa vakuutus luonnonkatastrofien varalta, mikä on auttanut korjaamaan ilmastovakuutusturvan puutteita, jäljellä olevan vajeen korjaamiseksi olisi tutkittava ja toteutettava oikeudenmukaisia ja kohtuuhintaisia ratkaisuja. Maaperän sulkemisen lisääntyminen lisää jo ennestään suurta alttiutta hydrogeologisille riskeille. Sen vuoksi tehokkaana vastatoimena voitaisiin käyttää yhä enemmän luontopohjaisia ratkaisuja, joita tuettaisiin ottamalla käyttöön kansallinen inventaario ja sisällyttämällä tällaiset ratkaisut systeemisemmin maankäytön suunnitteluun.

(34) Erityisesti eteläisten alueiden vesi- ja jätehuollon infrastruktuurin puutteilla on vakavaa vaikutusta paikallisten julkisten palvelujen laatuun ja ympäristöön, mistä aiheutuu huomattavia kustannuksia kansalaisille ja tulonmenetyksiä Italian taloudelle. Vaikka jäte- ja vesialalla on tehty merkittäviä investointeja elpymis- ja palautumissuunnitelman ja koheesiopolitiikan rahastojen tuella, on tärkeää edistyä infrastruktuuripuutteiden korjaamisessa.

(35) Koska inhimillisellä pääomalla on ratkaiseva rooli unionin kilpailukyvyn ja strategisen riippumattomuuden parantamisessa, neuvosto suositti vuonna 2026, että jäsenvaltiot toteuttavat toimia, joilla vastataan kiireellisesti inhimilliseen pääomaan liittyviin, kilpailukykyä haittaaviin rakenteellisiin haasteisiin osaamisen ja koulutuksen osa-alueilla. Italialle osoitetuilla vuoden 2026 maakohtaisilla suosituksilla voidaan myötävaikuttaa inhimillistä pääomaa unionissa koskevan neuvoston suosituksen noudattamiseen.

(36) Rakenteellisesti heikko työnpaikkojen laatu, myös matalat palkat sekä työ- ja uraturvallisuuteen ja sukupuolten tasa-arvoon liittyvät haasteet ovat edelleen merkittäviä esteitä, jotka edellyttävät määrätietoisia toimia. Viimeaikaisista palkankorotuksista huolimatta Italia kuuluu niihin jäsenvaltioihin, joissa reaalipalkat ovat laskeneet eniten vuoden 2019 jälkeen. Vaikka rakenteellisesti hidas työn tuottavuuden kasvu rajoittaa palkkojen nousua, palkkakehityksen pysähtymistä pahentavat myös työsopimuksiin liittyvä polkumyynti, viivästykset sopimusten uusimisessa ja toisen tason palkkaneuvottelujen vähäinen käyttö erityisesti pk-yrityksissä ja Italian eteläosissa. Vaikka määräaikaisten työntekijöiden osuus on pienentynyt työmarkkinoiden kiristymisen vuoksi, se on edelleen EU:n suurimpia. Myös vastentahtoisten osa-aikatyösopimusten ja määräaikaisten työsopimusten osuus on Italiassa edelleen yksi suurimpia, ja tämä vaikuttaa suhteettomasti naisiin, nuoriin ja maahanmuuttajiin. Siirtymistä määräaikaisista työpaikoista vakituisiin tapahtuu edelleen selvästi EU:n keskiarvoa vähemmän. Toimenpiteet ja aloitteet, joilla puututaan työmarkkinoiden eriytymiseen ja tuetaan tuloksekkaita työehtosopimusneuvotteluja, olisivat avainasemassa, jotta tuettaisiin riittäviä palkankorotuksia ja työpaikkojen yleisen laadun parantamista. Naisten työmarkkinoille osallistumisessa ja työllisyysasteessa, myös osa-aikatyössä, on EU:n suurimmat erot miehiin verrattuna. Tämä johtuu eteläisistä alueista, joille on ominaista, että lastenhoitopalveluja on vähiten tarjolla. Pitkäaikaishoidon tarve lisääntyy, mutta palvelujen tarjonta ei pysy vauhdissa etenkään eteläisillä alueilla. Vaikka lastenhoitopalvelujen kattavuus onkin laajentunut merkittävästi valtakunnallisella tasolla, tarvitaan lisätoimia laadukkaiden lastenhoito- ja pitkäaikaishoitopalvelujen laajentamiseksi huonoimman kattavuuden alueilla. Samalla olisi varmistettava palvelujen kohtuuhintaisuus.

(37) Laajalti käytettyyn ja jatkuvasti lisääntyvään pimeään työhön on edelleen puututtava työpaikkojen laadun ja yritysten välisen reilun kilpailun edistämiseksi elpymis- ja palautumissuunnitelman viimeaikaisten uudistusten pohjalta. Työsuojeluviranomaisen tehokkuutta ja hallinnollisia valmiuksia olisi lisättävä parantamalla työoloja, millä pyritään lisäämään ammatin houkuttelevuutta, sekä lisäämällä tietojen jakamista ja koordinointia tarkastuksia tekevien eri yksiköiden välillä. Alat, joihin tämä eniten vaikuttaa, kuten kotitaloustyö ja maatalous, hyötyisivät kohdennetuista toimista, myös ennaltaehkäisevistä toimenpiteistä. Työvoiman hyväksikäyttö vaikuttaa erityisesti maahanmuuttajiin, ja siihen olisi puututtava muun muassa parantamalla Italiassa jo oleskelevien pääsyä laillisiin työpaikkoihin, varmistamalla uhrien asianmukainen suojelu ja tavoittaminen sekä huolehtimalla siitä, etteivät erityisesti maataloustyöntekijät joudu elämään epäasianmukaisissa oloissa.

(38) Aikuisten perustaidot kuuluvat edelleen EU:n heikoimpiin. Makrotalouden tasolla osaamisen kohtaanto-ongelmat ovat suurimpien joukossa, ja samaan aikaan aikuisten vähäinen ja yhä vähenevä osallistuminen koulutukseen haittaa edelleen inhimillisen pääoman kehittämistä ja sitä kautta tuottavuutta. Italia on toteuttanut asiaankuuluvia uudistuksia ja investoinut aikuiskoulutukseen viime vuosina, erityisesti osana elpymis- ja palautumistukivälinettä. Koulutuksen – erityisesti uudelleenkoulutuksen ja pitkien koulutusohjelmien – tiellä on kuitenkin edelleen esteitä. Kun otetaan huomioon aktiivisen työmarkkinapolitiikan tulosten ja viime vuosina käyttöön otettujen koulutustoimenpiteiden tulosten luotettava ja jatkuva arviointi, työttömyystukea, sosiaalipalveluja ja koulutusta tarjoavaa yhdennettyä järjestelmää on tuettava kestävällä rahoituksella vielä vuoden 2026 jälkeen. Kouluttautumisen, myös ammatillisen koulutuksen, esteitä olisi edelleen vähennettävä. Kun otetaan huomioon suuret alueelliset erot aikuiskoulutuksessa ja työllistymisessä, on olennaisen tärkeää kohdentaa aktivointitoimenpiteet paremmin. Keskeistä on myös osaamista koskevan tiedonhankinnan ja ennakoinnin parantaminen. Tältä osin alueellisille seurantakeskuksille olisi hyötyä sellaisesta kansallisten integroitujen järjestelmien edelleen kehittämisestä, jossa osaamisen tarjonta sovitetaan kysyntään hyödyntämällä paikallisia työmarkkinatietoja ja tekoälyvälineitä. Osaamisen ennakoinnin ja tarjonnan hallintomallia voitaisiin vahvistaa asettamalla koulutuksen tehokkuus ja laadunvarmistus sen ytimeen ja syventämällä koulutuksen tarjoajien, työmarkkinaosapuolten ja työnantajien välistä yhteistyötä esimerkiksi Fondi Interprofessionali -yhteenliittymästä saatujen hyvien kokemusten pohjalta.

(39) Lisätoimia tarvitaan, jotta voidaan puuttua Italian heikkoihin ja epätasaisiin koulutustuloksiin ja parantaa korkea-asteen tutkinnon suorittaneiden työllistettävyyttä. Vaikka koulunkäynnin varhainen keskeyttäminen vähenee yleisellä tasolla merkittävästi, oppimistulokset eivät ole palautuneet pandemiaa edeltäneelle tasolle ja ovat edelleen epävarmoja. Etelässä 46 prosenttia oppilaista ei saavuta perustaitoja, ja muita heikommassa asemassa olevat oppilaat suoriutuvat heikosti noin kolme kertaa todennäköisemmin kuin muut. Apua voisi olla huomion ja toimien keskittämisestä heikoimmin suoriutuviin kouluihin, esimerkiksi kannustimista kokeneiden opettajien houkuttelemiseksi, kokoaikaisen koulutuksen laajentamisesta hyödyntämällä elpymis- ja palautumistukivälineen infrastruktuuri-investointeja ja onnistuneiden aloitteiden, kuten Piano Estaten sekä Agenda Sud- ja Agenda Nord -ohjelmien, laajentamisesta. Opetussuunnitelmat hyötyisivät taitoihin perustuvasta lähestymistavasta, jossa käytetään hyväksi elpymis- ja palautumissuunnitelman investointien vipuvaikutusta. Myös lukiouudistusta koskevan nelivuotisen pilottihankkeen lisäarviointi on alustavien myönteisten tulosten perusteella avainasemassa koulutussyklin rakenneuudistuksen suunnittelussa. Opettajan ammatin houkuttelevuuden lisääminen on ratkaisevan tärkeää. Elpymis- ja palautumissuunnitelmaan sisältyvän opettajien ammattiuudistuksen pohjalta tarvitaan vakaampia työehtoja muille kuin virkasuhteisille opettajille, selkeämpää yhteyttä palkan, pätevyyden ja työsuorituksen välillä sekä parempaa ammatillista kehitystä ja liikkuvuutta. Korkea-asteen tutkinnon suorittaneiden 25–34-vuotiaiden osuus ja vastavalmistuneiden työllistyminen ovat Italiassa edelleen EU:n alhaisimpia, mikä johtuu pitkistä opiskeluajoista, korkeasta keskeyttämisasteesta, alhaisesta koulutuksen tuottoasteesta ja suurista osaamisen kohtaanto-ongelmista. Asiassa tarvitaan lisäuudistuksia elpymis- ja palautumissuunnitelman toimien pohjalta. Elpymis- ja palautumissuunnitelman toimien pohjalta, joita ovat muun muassa STEM-aineiden, digitaalisen osaamisen ja tekoälyyn liittyvän osaamisen vahvistaminen kaikilla koulutustasoilla, sekä toisen asteen koulutuksen opetussuunnitelmien tulevan tarkistuksen ohella tarvitaan lisäuudistuksia, mukaan lukien Italian yliopistojärjestelmän mukauttaminen eurooppalaisiin normeihin karsimalla kokeiden vapaata uusimista, ottamalla käyttöön opintopisteiden ja läsnäolon vähimmäisvaatimukset, kytkemällä ANVUR-perusteinen rahoitus ([18])- opintojen arviointiin ja läpäisemiseen ja valmistumisasteeseen sekä ohjaamalla oppilaita enemmän ylemmän perusasteen opinnoista korkea-asteen koulutukseen ja edistämällä STEM-aineita (erityisesti naisten keskuudessa). Monialaisten ja työelämään mukautettujen taitojen sisällyttäminen yliopisto-opintoihin, työssäoppimisen lisääminen erityisesti ammatillisessa koulutuksessa ja pakolliset harjoittelujaksot yliopistotasolla voivat tukea tutkinnon suorittaneiden työllistymistä ja parantaa osaamisen tarjonnan ja työmarkkinoiden tarpeiden yhteensovittamista.

([18]) ANVUR (Agenzia Nazionale di Valutazione del Sistema Universitario e della Ricerca) on Italian kansallinen yliopisto- ja tutkimusjärjestelmien arviointivirasto.

(40) Terveydenhuollon saatavuus on heikentynyt Italiassa viime vuosina. Julkisten terveydenhuoltopalvelujen jonotusajat ovat pidentyneet, palvelujen käyttäjiltä perittävät maksut ylittävät merkittävästi EU:n keskiarvon, terveydenhuollon tarjonnassa on merkittäviä alueellisia eroja ja terveydenhuoltohenkilöstöstä on pulaa. Vuonna 2022 toteutetun alueellisen terveydenhuollon uudistuksen tavoitteena oli alueellisten terveydenhuoltopalvelujen järjestäminen uusien laitosten kautta. Uudistuksen toteuttamista olisi jatkettava varmistamalla kaikkien uusien laitosten (paikalliset terveyskeskukset ja sairaalat) valmistuminen ja käyttöönotto sekä terveydenhuoltohenkilöstön rakenteellinen integrointi näihin laitoksiin, yhteentoimivien digitaalisten terveydenhuoltojärjestelmien täysi käyttöönotto hoidon jatkuvuuden takaamiseksi terveydenhuollon eri rakenteissa sekä terveydenhuollon etäpalvelujen ja kotihoidon palvelujen jatkuva rahoitus. Alueellisen terveydenhuollon uudistus olisi toteutettava synergiassa vuonna 2015 toteutetun sairaalahoidon uudistuksen kanssa, ja sitä olisi täydennettävä kohdennetuilla lisätoimilla, joilla varmistetaan tehokkaasti terveydenhuollon tasapuolinen saatavuus Italian sisämaa-alueilla. Myös terveydenhuollon henkilöstöpulaan on syytä puuttua erityisesti käyttämällä terveydenhuollon henkilöstösuunnittelun mallia alueellisen jakautumisen arviointiin ja ennakointiin, kohdennettujen investointien ohjaamiseen sekä hyödynnettäväksi ammattihenkilöiden koulutusta koskevia politiikkoja suunniteltaessa. Lisäksi keskeisten, erityisesti sairaanhoitajien, yleislääkäreiden ja ensihoitolääkäreiden, ammattien houkuttelevuutta olisi parannettava kohentamalla työoloja, urakannustimilla, turvallisuuden takaamisella ja oikeudellisella suojalla sekä aiempaa laadukkaammilla erikoistumisopinnoilla. Lisäksi olisi varmistettava jonotusaikojen hallintasuunnitelman täysi täytäntöönpano erityisesti korjaamalla jonotusaika-alustan puutteet muun muassa parantamalla tiedonkeruumekanismeja ja hyväksymällä asiaa koskevat asetukset, erityisesti ne, joissa määritellään henkilöstötarpeet ja vahvistetaan alueellisten varausjärjestelmien tekniset suuntaviivat.

(41) Tilanteen viimeaikaisesta paranemisesta huolimatta köyhyys- ja syrjäytymisriskit ovat Italiassa edelleen suhteellisen suuret, erityisesti lasten ja perheiden keskuudessa, ja alueelliset erot kasvavat. Absoluuttinen köyhyys on viime vuosina ollut historiallisen yleistä: vuonna 2024 se kosketti 8,4:ää prosenttia kotitalouksista ja 13,8:aa prosenttia lapsista. Alueelliset erot ovat suuria, sillä köyhyys- ja syrjäytymisvaarassa olevien ihmisten määrä on Italian saarilla noin neljä kertaa suurempi kuin maan koillisosissa. Köyhyyden ja sosiaalisen syrjäytymisen riskiä lisäävät sosiaalisen suojelun puutteet erityisesti epätyypillisissä työsuhteissa olevien, itsenäisten ammatinharjoittajien, työttömien ja työmarkkinoiden ulkopuolella olevien suhteen. Riskiä lisäävät myös jatkuvat heikkoudet keskeisten palvelujen tarjoamisessa. Vaikka maksuihin perustuvilla etuuksilla on joitakin myönteisiä vaikutuksia, muut sosiaaliset tulonsiirrot kuin eläkkeet vähentävät köyhyyttä EU:n keskiarvoa vähemmän ja heikkenivät edelleen vuonna 2025. Uudistettu vähimmäistoimeentulojärjestelmä (Assegno di Inclusione 2023) on riittävyydeltään ja kattavuudeltaan rajallinen, mitä on osittain kompensoitu vuosina 2025 ja 2026 toteutettavilla uudistuksilla. Vaikka viimeaikaiset politiikkatoimet perheiden tukemiseksi ovat oikeansuuntaisia, lapsiköyhyyden torjumiselle olisi hyötyä kokopäiväisen koulutuksen laajentamisesta ja kestävän rahoituksen tarjoamisesta kouluruokaloille elpymis- ja palautumistukivälineen infrastruktuuri-investointien pohjalta ja EU:n köyhyydentorjuntastrategian ja eurooppalaisen lapsitakuun mukaisesti. Lisäksi asunnottomuus on edelleen jatkuva ja vakava ilmiö, ja asunto ensin -periaatteen mukaisten toimien toteuttamista olisi varaa lisätä. Lisäksi sosiaalihuoltopalvelujen tarjoamisessa on edelleen merkittäviä haasteita. Selkeät palvelutavoitteet, tehokkaampi seuranta ja parempi koordinointi kansallisella tasolla sekä riittävä ja ennakoitavissa oleva rahoitus auttaisivat lisäämään palvelujen saatavuutta ja vähentämään alueellista eriarvoisuutta. Näihin haasteisiin vastaaminen auttaisi myös tukemaan ylöspäin tapahtuvaa sosiaalista lähentymistä komission yksiköiden sosiaalisen lähentymisen kehyksestä tekemän toisen vaiheen maa-analyysin ([19]) mukaisesti.

(42) Koska euroalueen jäsenvaltioiden taloudet ovat tiiviisti yhteydessä toisiinsa ja koska ne myötävaikuttavat yhdessä talous- ja rahaliiton toimintaan, neuvosto suositti vuonna 2026, että euroalueen jäsenvaltiot toteuttavat – myös elpymis- ja palautumissuunnitelmiensa kautta – toimia vuonna 2026 annetun, euroalueen talouspolitiikkaa koskevan suosituksen noudattamiseksi. Italialle annettava suositus 1 auttaa noudattamaan ensimmäistä, toista, kolmatta ja viidettä euroalueen suositusta, suositus 2 auttaa noudattamaan neljättä euroalueen suositusta, suositus 3 auttaa noudattamaan seitsemättä ja kymmenettä euroalueen suositusta, suositus 4 auttaa noudattamaan kahdeksatta euroalueen suositusta, suositus 5 auttaa noudattamaan seitsemättä euroalueen suositusta ja suositus 6 auttaa noudattamaan viidettä euroalueen suositusta.

([19]) SWD(2026) 122 – Toisen vaiheen maa-analyysi sosiaalisesta lähentymisestä sosiaalisen lähentymisen kehyksen mukaisesti, 2026.

(43) Komission suorittama perusteellinen tarkastelu ja epätasapainojen olemassaoloa koskevat komission päätelmät huomioon ottaen asetuksen (EU) N:o 1176/2011 6 artiklan nojalla annetut suositukset ilmenevät suosituksista 1, 2, 3, 4 ja 6. Suosituksessa 1 tarkoitetuilla toimenpiteillä autetaan korjaamaan haavoittuvuuksia, jotka liittyvät julkiseen velkaan. Suosituksissa 1, 2, 3, 4 ja 6 tarkoitetuilla toimenpiteillä autetaan korjaamaan haavoittuvuuksia, jotka liittyvät heikkoon tuottavuuden kasvuun, mikä osaltaan tukee BKT:n potentiaalista kasvua ja edistää näin ollen myös suosituksen 1 noudattamista. Suosituksilla 1, 2, 3, 4 ja 6 myötävaikutetaan sekä epätasapainojen korjaamiseen että euroalueen talouspolitiikkaa koskevan vuoden 2026 suositusasiakirjan noudattamiseen johdanto-osan 43 kappaleen mukaisesti,

SUOSITTAA, että Italia toteuttaa vuosina 2026 ja 2027 toimia, joilla se

1. varmistaa, että nettomenot vastaavat neuvoston 21 päivänä tammikuuta 2025 suosittamaa korjaavaa polkua, kun otetaan huomioon komission vuoteen 2025 mennessä kirjaama poikkeama suhteessa suositeltuun nettomenojen enimmäismäärään; lisää yleisiä puolustus- ja turvallisuusmenoja sekä puolustusvalmiutta ja varmistaa samalla velkakestävyyden ja varainkäytön tehokkuuden sekä mukauttaa talousarviota asteittain rakenteellisesti suurempien puolustusmenojen ylläpitämiseksi; varmistaa, että toimenpiteet, joita toteutetaan energian hintojen nousun vaikutusten lieventämiseksi, ovat väliaikaisia, haavoittuvassa asemassa olevien kotitalouksien suojelemiseen tai energiaintensiivisten yritysten tarpeisiin kohdennettuja sekä energiansäästökannustimet säilyttäviä ja että niistä julkiselle taloudelle aiheutuvat kustannukset ovat sopusoinnussa EU:n finanssipolitiikan kehyksen puitteissa tehtyjen sitoumusten kanssa; jatkaa neuvoston 21 päivänä tammikuuta 2025 suosittaman pidennetyn sopeutuskauden perustana olevan uudistusten ja investointien kokonaisuuden toteuttamista; tekee verojärjestelmästä julkisen talouden kestävyystavoitteiden mukaisesti kestävälle kasvulle suotuisamman ja varmistaa samalla oikeudenmukaisuuden muun muassa torjumalla edelleen veronkiertoa ja vähentämällä jäljellä olevia verotukia, arvonlisäveroon liittyvät ja ympäristön kannalta haitalliset tuet mukaan lukien; päivittää kiinteistörekisteriarvot keskipitkän aikavälin finanssipoliittis-rakenteellista suunnitelmaa koskevan sitoumuksen pohjalta osana asumiseen liittyvien politiikkatoimien laajempaa uudelleentarkastelua; nostaa julkisen varainkäytön tehokkuuden ja vaikuttavuuden parantamiseen tähtäävien toimien tasoa; vastaa väestökehityksen haasteisiin lieventääkseen sen potentiaaliseen kasvuun ja eläkejärjestelmän kestävyyteen kohdistuvia vaikutuksia, myös houkuttelemalla korkealaatuista työvoimaa ja saamalla se jäämään sekä kannustamalla ikääntyvien osallistumista työvoimaan erityisesti Etelä-Italiassa;

2. varmistaa elpymis- ja palautumistukivälineen puitteissa toteutettujen uudistusten ja investointien jatkuvuuden; nopeuttaa koheesiopolitiikan ohjelmien toteuttamisvauhtia ja tarvittaessa hyödyntää koheesiopolitiikan säännöstön väliarvioinnin yhteydessä sovittuja joustomahdollisuuksia ja varojen uudelleenkohdentamista strategisiin painopisteisiin;

3. tukee tutkimusta ja innovointia muun muassa vahvistamalla innovaatiohankintoja ja lisäämällä yliopistojen keskittymistä tutkimustulosten kaupallistamiseen ja tutkijanurien edistämiseen; edistää säästöjen mobilisointia, pääomamarkkinoiden laajentumista sekä yritysten kasvua ja yhdistymistä muun muassa tukemalla yritys- ja yhteisösijoittajien roolia riskipääomasijoituksissa ja yksityisessä pääomasijoittamisessa sekä helpottamalla uusia listautumisia ja yritysjoukkolainojen liikkeeseenlaskua; panee täytäntöön teollisuusstrategian, jonka tavoitteena on myös vähentää alueellisia eroja, yksinkertaistamalla nykyisiä politiikkatoimia ja ottamalla huomioon keskeiset infrastruktuurihankkeet;

4. parantaa julkishallinnon tehokkuutta edelleen ja vahvistaa hallinnollisia valmiuksia entisestään erityisesti paikallistasolla ja Etelä-Italiassa; purkaa edelleen ruuhkaa ja lyhentää käsittelyaikoja oikeuslaitoksessa; puuttuu jäljellä oleviin kilpailunrajoituksiin, myös liikenne- ja sähköaloilla, ja poistaa jäljellä olevat tavaroiden vapaan liikkuvuuden esteet;

5. nopeuttaa sähköistämistä ja kiihdyttää toimia uusiutuvan energian käyttöönottamiseksi ja varastoimiseksi muun muassa panemalla lupien antamista koskevat uudistukset kaikilta osin täytäntöön erityisesti valtiotasoa alemmalla tasolla ja investoimalla sähköverkkoon; torjuu edelleen ilmastoon liittyviä riskejä ja lieventää niiden taloudellisia vaikutuksia esimerkiksi lisäämällä institutionaalista koordinointia, luontopohjaisia ratkaisuja ja ilmastovakuutusten kattavuutta; puuttuu vielä vallitsevaan vesi- ja jätehuollon tehottomuuteen korjaamalla infrastruktuurin puutteita erityisesti Etelä-Italiassa;

6. parantaa edelleen työpaikkojen laatua vähentämällä työmarkkinoiden eriytymistä ja tukemalla tuloksellisia työehtosopimusneuvottelutuloksia, sekä palkkojen riittävyyttä; tukee työmarkkinoille osallistumista muun muassa parantamalla aktiivista työmarkkinapolitiikkaa ja kohtuuhintaisten ja laadukkaiden hoitopalvelujen saatavuutta alueelliset erot huomioon ottaen; jatkaa toimia pimeän työn torjumiseksi; jatkaa ammatillisen koulutuksen ja aikuiskoulutuksen edistämistä muun muassa lisäämällä työssäoppimista ja osaamista koskevan tiedon hankintaa; parantaa koulutustuloksia keskittyen perustaitoihin ja lisää korkea-asteen koulutuksen tarkoituksenmukaisuutta työmarkkinoiden kannalta; parantaa kohtuuhintaisen terveydenhuollon nopeaa saatavuutta muun muassa puuttumalla terveydenhuollon keskeisten ammattien työvoimapulaan; parantaa edelleen sosiaalisen suojelun kattavuutta ja riittävyyttä sekä sosiaalipalvelujen saatavuutta haavoittuvassa asemassa olevien henkilöiden, erityisesti lasten kannalta, ja säilyttää samalla julkisen talouden kestävyyden.

Tehty Brysselissä 10 päivänä heinäkuuta 2026.

Neuvoston puolesta

Puheenjohtaja

S. HARRIS